

خب اسلام بر پایه‌ی عقل و ایمان است. کل برنامه‌های اسلامی را با عقل و ایمان باید سنجید و فهمید و عمل کرد. اینها نه عقل داشتند، نه ایمان. پیغمبر وارد این جامعه شد؛ یعنی این بیانات الهی را، وحی الهی را، کلام خدا را برای یک چنین مردمی تلاوت کرد و توانست در طول مدت سیزده سال — که سیزده سال زمانی طولانی نیست — از بین همین مردم، عمار درست کند، ابوذر درست کند، مقداد درست کند؛ از بین همین مردم!

۱۴۰۴/۱۰/۲۷

گزارش

ترامپ و تکرار سرنوشت جیمی کارتر

حملات قدرتمند و گسترده نیروهای مسلح کشورمان به پایگاه‌های نظامی آمریکا در خلیج فارس، آسیب‌پذیری شبکه نظامی گسترده واشنگتن در منطقه را آشکار کرد و اکنون آمریکا را در برابر یک انتخاب پرهزینه قرار داده است: میلیاردها دلار برای بازسازی پایگاه‌های آسیب‌دیده هزینه کند یا حضور نظامی خود را در خاورمیانه بازطراحی کند. به عبارتی واشنگتن اکنون با این پرسش راهبردی مواجه است که آیا باید میلیاردها دلار برای بازسازی تأسیسات هزینه کند یا برای دوره‌ای جدید، اساساً الگوی حضور نظامی خود در منطقه را تغییر دهد. تقریباً چهار دهه است که حضور نظامی آمریکا در منطقه بر شبکه‌ای از پایگاه‌های گسترده در سراسر منطقه خلیج فارس استوار بوده است؛ اما شش ماه جنگ با ایران، آینده این حضور نظامی را با تردیدهای جدی مواجه کرده است. جمهوری اسلامی ایران با استفاده از موشک‌های کوتاه‌برد و پهپادها، تأسیسات نظامی آمریکا را هدف قرار داد و نشان داد پایگاه‌های بزرگ این کشور، به دلیل قرار گرفتن در نزدیکی سواحل کشورمان، تا چه اندازه آسیب‌پذیر هستند. این حملات، آمریکا را وادار کرد بخشی از نیروها و هواپیماهای خود را به مناطقی خارج از برد این تسلیحات، از جمله رژیم صهیونی، اردن و مناطق دورتر منتقل کند.

در همین ارتباط هال برنزد، پژوهشگر دانشگاه جانز هاپکینز، با اشاره به آسیب‌پذیری پایگاه‌های بزرگ آمریکا گفت که شاهد تغییر وزن حضور نظامی آمریکا به سمت خارج از خلیج فارس خواهیم بود. او افزود: «این تغییر به دور شدن از پایگاه‌هایی خواهد بود که در تیررس موشک‌های کوتاه‌برد و پهپادها قرار دارند. رویکرد مورد توجه واشنگتن، حرکت به سمت مدلی با استقرار پراکنده‌تر نیروها است.» این روند، درخواست‌های قدیمی برای کاهش ابعاد حضور نظامی آمریکا در خلیج فارس را نیز سرعت بخشیده است.

مؤسسه امریکن اینترپرایز، اندیشکده مستقر در واشنگتن، نیز برآورد کرده است که هزینه تعمیر خسارت‌های وارده به ۱۱ پایگاه آمریکایی در هفت کشور خاورمیانه میلیاردها دلار خواهد بود. با این حال، پنتاگون هزینه بازسازی این پایگاه‌ها را در برآوردهای خود از هزینه‌های جنگ با ایران لحاظ نکرده است. هرگونه بازنگری در حضور نظامی آمریکا در منطقه، بر تعداد نیروهای آمریکایی مستقر در کشورهای حاشیه خلیج فارس نیز تأثیر خواهد گذاشت و پیش‌بینی می‌شود این تعداد به سطوحی کاهش یابد که از زمان پیش از حمله آمریکا به عراق در سال ۲۰۰۳ تاکنون دیده نشده است.

با توجه به این شرایط به نظر می‌رسد که دکترین کارتر فروپاشیده است. در واقع انقلاب اسلامی ایران باعث شکل‌گیری دکترین کارتر شد و این جنگ با ایران بود که به فروپاشی آن انجامید. این یک طنز تاریخی است که شکست راهبردی آمریکا در ایران، ترامپ را نیز تحت تأثیر قرار خواهد داد و او هرگز نمی‌خواست به کارتر تبدیل شود، اما حالا دارد به او تبدیل می‌شود!

[بهرام بختیاری]

خبر ویژه

آمریکا واقعیت جدید تنگه هرمز را بپذیرد

نشریه نیویورک تایمز در گزارشی تحلیلی با اشاره به وضعیت تنگه هرمز، استدلال کرده است که در شرایط کنونی، آمریکا باید واقعیت جدید درباره این آبراه را بپذیرد و به جای تلاش برای بازگرداندن وضعیت گذشته با زور نظامی، کنترل مؤثر ایران بر تنگه هرمز را به یک سازوکار اقتصادی و منطقه‌ای تبدیل کند. به نوشته این نشریه، دریافت عوارض توسط ایران می‌تواند «یک سازش عملی» باشد؛ زیرا ایران برای کسب درآمد بیشتر، انگیزه خواهد داشت که اجازه دهد کشتی‌های بیشتری عبور کنند و در نتیجه، احتمال بسته شدن کامل تنگه در آینده نیز کاهش می‌یابد. همچنین درآمد حاصل از عوارض می‌تواند بخشی از خسارت‌های جنگی ایران را جبران کند. نیویورک تایمز با اشاره به اینکه تلاش برای باز نگه داشتن کامل تنگه از طریق عملیات نظامی، ممکن است به «یک تعهد پرهزینه و طولانی‌مدت برای آمریکا» تبدیل شود، اذعان کرده است که چنین توافقی برای آمریکا «یک شکست سیاسی» محسوب می‌شود و ممکن است سابقه بدی برای سایر کشورهایی ایجاد کند که در نزدیکی مسیرهای مهم کشتیرانی قرار دارند. با این حال، نویسنده معتقد است که شرایط هرمز به دلیل جغرافیای منحصر به فرد و اهمیت آن برای صادرات نفت خلیج فارس، قابل مقایسه با بسیاری از آبراه‌های دیگر نیست.

حرف روز: چابهار؛ برگ برنده ایران در رقابت ترانزیتی

تحولات سال‌های اخیر در افغانستان نشان می‌دهد که این کشور در حال عبور از جایگاه سنتی خود به عنوان یک کشور حائل و امنیتی و حرکت به سمت ایفای نقش به عنوان پل میان آسیای مرکزی و جنوبی است. افغانستان اکنون به میدان رقابت چند مسیر و چند قدرت بین‌المللی و منطقه‌ای تبدیل شده و تلاش می‌کند موقعیت جغرافیایی خود را به یک سرمایه سیاسی و اقتصادی تبدیل کند. تجارت افغانستان با کشورهای آسیای مرکزی در سال ۲۰۲۵ حدود ۲٫۷ میلیارد دلار اعلام شده و هدف کابل افزایش آن به ۱۰ میلیارد دلار طی سه تا چهار سال عنوان شده است. این تحول برای ایران اهمیت ویژه‌ای دارد؛ زیرا اگر شبکه‌های ترانزیتی جدید افغانستان و آسیای مرکزی شکل بگیرند ایران می‌تواند در مرکز یکی از مهم‌ترین مسیرهای جایگزین قرار گیرد یا در صورت ناکامی در توسعه زیرساخت‌ها و دیپلماسی ترانزیتی، بخشی از ظرفیت خود را به رقبای منطقه‌ای واگذار خواهد کرد. مسئله اصلی برای تهران فقط افغانستان نیست، بلکه رقابت بر سر این است که آسیای مرکزی از چه مسیری به آب‌های آزاد، آسیای جنوبی، خلیج فارس، قفقاز و اروپا متصل شود. در این میان، بندر چابهار مهم‌ترین برگ برنده ایران است. چابهار برای کشورهای آسیای مرکزی یک مزیت بنیادی دارد: امکان دسترسی به اقیانوس هند بدون عبور از پاکستان. اگر کالاهای ازبکستان، قزاقستان و سایر کشورهای آسیای مرکزی بتوانند از طریق راه‌آهن یا جاده به ایران و سپس چابهار برسند، ایران نه فقط مقصد کالا، بلکه ارائه‌دهنده خدمات ترانزیتی خواهد بود. یکی از مهم‌ترین تحولات کنونی، رقابت میان چند مسیر برای اتصال آسیای مرکزی به آب‌های آزاد است. از یک سو، ازبکستان از مسیر ترمذ-مزارشیرف-کابل-پیشاور حمایت می‌کند و از سوی دیگر، ترکمنستان مسیر تورغندی-هرات-قندهار-اسپین بولدک را دنبال می‌کند. ایران نیز مسیرهای متصل‌کننده افغانستان به شبکه ریلی و بندری خود را توسعه می‌دهد. یکی از مهم‌ترین طرح‌هایی که از منظر ایران باید مورد توجه قرار گیرد، کریدور ریلی پنج‌کشوری چین-قرقیزستان-تاجیکستان-افغانستان-ایران است. این پروژه در صورت تحقق می‌تواند چین و آسیای مرکزی را از طریق افغانستان به ایران متصل کند و در نهایت دسترسی به بندر چابهار و بندرعباس و مسیرهای غربی به ترکیه و اروپا را فراهم سازد. برای ایران، این طرح بسیار حائز اهمیت است؛ زیرا در صورت اجرای آن، ایران از انتهای یک مسیر به حلقه مرکزی یک شبکه بزرگ تبدیل خواهد شد. برای بهره‌گیری از این فرصت، ایران باید چابهار را به عنوان یک پروژه ملی ترانزیتی تثبیت کرده و آن را به شبکه ریلی متصل کند. همچنین تکمیل راه‌آهن خواف-هرات و اتصال آن به شبکه ریلی شمال افغانستان و سپس آسیای مرکزی، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. مشارکت فعال در پروژه پنج‌کشوری و پیوند دادن چابهار به کریدور شمال-جنوب نیز از دیگر راهبردهای کلیدی است. تهدید برای ایران لزوماً موفقیت یک پروژه خاص نیست؛ بلکه شکل‌گیری شبکه‌ای از مسیرهای ترانزیتی است که ایران در طراحی آن حضور نداشته باشد. پنجره فرصت برای ایران باز است، اما با توسعه هم‌زمان مسیرهای رقیب، این پنجره دائمی نخواهد بود.

[علی محمدی]

شهادت رهبر شهید، نهضت جهانی خون خواهی ایجاد کرد

حمید شهریاری، دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، در نشست خبری چهلمین کنفرانس وحدت اسلامی با اشاره به شخصیت رهبر شهید انقلاب، او را «جذابترین شخصیت هزار سال اخیر ایران» توصیف کرد و گفت که گفتمان وحدت اسلامی به کشورهایی مانند عربستان سعودی که زمانی «مهد تروریسم» به شمار می‌رفت نیز رسوخ کرده است. شهریاری با بیان اینکه رهبر شهید با وجود فشارها، با مخالفان نیز جلسه برگزار می‌کردند، تأکید کرد که «پیوندخوردگی رهبر شهید با دو موجودیت اجتماعی "ملت ایران" و "امت اسلام" و احساس پدری ایشان نسبت به تمامی ملت اعم از موافقین یا مخالفین جمهوری اسلامی، روحیه منحصر به فردی بود که در کمتر انسانی دیده می‌شود.» دبیرکل مجمع تقریب مذاهب اسلامی با اشاره به تشیع شکوهمند و میلیونی رهبر شهید در ایران و عراق، گفت که «رهبر شهید فقط رهبر ایران یا مسلمانان نبود؛ بلکه رهبر مستضعفان جهان بود» و حتی اگر در پاریس، لندن و نیویورک نیز تشیع می‌شد، جمعیتی میلیونی به مشایعت ایشان می‌آمدند. شهریاری با اشاره به آغاز چهلمین کنفرانس وحدت اسلامی، از تغییر وضعیت این کنفرانس از حالت مرکزی به «توزیع‌یافته» و برگزاری آن در استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، گلستان و خراسان رضوی با حضور بیش از هزار میهمان خارجی خبر داد و گفت که این کنفرانس با محوریت خونخواهی رهبر شهید و تقابل با استکبار جهانی برگزار خواهد شد. وی در پایان تأکید کرد که با وجود تلاش‌های استکبار جهانی برای اختلاف‌افکنی، امت اسلامی روزبه‌روز به مفهوم وحدت اسلامی علاقه‌مندتر می‌شوند و جهان رویدادهایی مانند جنگ‌های جهانی اول و دوم را به خود دیده که جهان را به پیش و پس از خود تقسیم کرده است؛ شهادت رهبر شهید انقلاب نیز از جنس همین وقایع است.

بازدارندگی پیش‌دستانه؛ استراتژی جدید ایران

سید محمد حسینی، معاون دولت شهید رئیسی، با اشاره به تغییر رویکرد راهبردی جمهوری اسلامی ایران، اعلام کرد که ایران در سال‌های اخیر از رویکرد دفاعی صرف به سمت «بازدارندگی پیش‌دستانه» حرکت کرده است و امروزه اقتدار نظامی ایران به گونه‌ای است که هرگونه خطای دشمن با پاسخی سریع و قاطع مواجه می‌شود. حسینی با اشاره به تجربه تلخ برجام، آن را درسی بزرگ برای ایران دانست و گفت که طرف‌های مقابل به تعهدات خود وفا نکردند و این تجربه به ما آموخت که نباید بارها از یک سوراخ گریزه شود. وی با رد ادعاهای دونالد ترامپ درباره کنترل ایالات متحده بر تنگه هرمز، تأکید کرد که این ادعاها «کاملاً نادرست و به‌دور از واقعیت» است و نمایندگان کنگره آمریکا نیز با تعبیری تند این اظهارات را رد کرده‌اند. معاون دولت شهید رئیسی با اشاره به هزینه‌های هنگفت جنگ‌های تحمیلی آمریکا که روزانه دست‌کم یک میلیارد دلار از جیب مؤدیان مالیاتی پرداخت می‌شود، گفت که امروزه تنگه هرمز و بابل‌المندب برای رقبای منطقه‌ای بسته شده‌اند و دریای سرخ به محیطی ناامن برای متجاوزان تبدیل شده است. حسینی با اشاره به باورهای عمیق انقلاب اسلامی بر پایه امامت و مهدویت، تأکید کرد که قیام مردمی از مشرق‌زمین برای زمینه‌سازی ظهور حضرت مهدی(عج) یک حقیقت است و بازتاب جهانی مراسم اربعین گواه این مدعاست که جهان در حال آشنایی با ارزش‌های انقلاب اسلامی است. وی در پایان با تأکید بر ضرورت تقویت توان موشکی تأکید کرد.

چین غول خودروسازی آلمان را به زانو درآورد

اولیور بلوم، مدیرعامل گروه فولکس‌واگن آلمان، با هشدار درباره وضعیت «بیش از حد خاد» این خودروساز بزرگ اروپایی، اعلام کرد که این شرکت برای یکی از گسترده‌ترین بازسازی‌های تاریخ خود آماده می‌شود که ممکن است شامل حذف نیمی از مدل‌های تولیدی، کاهش شدید ظرفیت و اخراج دهها هزار کارگر باشد. بر اساس برنامه‌های اعلام‌شده، فولکس‌واگن قصد دارد سبد محصولات خود را تا پنجاه درصد کاهش دهد و ظرفیت تولید سالانه را از ده میلیون به نه میلیون دستگاه برساند. منابع آگاه به رویترز گفته‌اند که بلوم در حال بررسی اقداماتی است که ممکن است به حذف تا صد هزار شغل منجر شود؛ رقمی که تقریباً دو برابر هدف قبلی شرکت در برنامه‌های پیشین است. همچنین مدیریت فولکس‌واگن بسته شدن چهار کارخانه در آلمان شامل هانوفر، امدن، تسویکاو و کارخانه آتودی در نیکارسولم را مورد ارزیابی قرار داده است. داده‌های رویترز نشان می‌دهد که کارخانه‌های فولکس‌واگن در آلمان در سال جاری تنها با هشتاد و یک درصد ظرفیت اسمی خود فعالیت خواهند کرد و این رقم ممکن است تا پایان دهه به هفتاد و سه درصد کاهش یابد. کارخانه تسویکاو نیز با کاهش چشمگیر از هشتاد و هشت درصد به تنها چهل و دو درصد تا سال ۲۰۳۰ مواجه خواهد شد. این بحران در حالی رخ می‌دهد که رقابت شدید از سوی خودروسازان چینی، افزایش هزینه‌های انرژی و نیروی کار در آلمان و همچنین تعرفه‌های سنگین آمریکا، فشار مضاعفی بر این غول صنعتی وارد کرده است. حاشیه سود فولکس‌واگن بین سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵ به نصف کاهش یافته و ارزش سهام آن نیز در سه سال گذشته بیش از پنجاه درصد از دست رفته است.

◀ حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر عبدالله حاجی‌صادقی، نماینده ولی فقیه در سپاه، با اشاره به اعتراف مقامات آمریکایی گفت: «کارشناسان و مقامات آمریکایی صراحتاً اذعان دارند که با قدرت نظامی نمی‌توان ایران را شکست داد؛ از این‌رو راهبرد خود را به خسته‌سازی مردم از ایستادگی و هدف قرار دادن اراده جمعی تغییر داده‌اند.» وی در دوره توانمندسازی مدیران بسیج طلاب در قم تأکید کرد: «به امر امام و رهبری، بسیج روحانیت و دانشگاه باید نقش امامت بسیج را در همه عرصه‌ها داشته باشد. تحقق این منویات جز با توانمندسازی مستمر برای جهاد تبیین میسر نیست.» نماینده ولی فقیه در سپاه، جهاد تبیین را راه مقابله با راهبرد جدید دشمن دانست.

◀ سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر اقتصاد، با تأکید بر آمادگی برای جنگ اقتصادی گفت: «همان‌طور که مردم، نیروهای نظامی و دولتمردان در جنگ نظامی کنار هم ایستادند، در جنگ اقتصادی نیز با همین انسجام از کشور دفاع خواهند کرد.» وی از کاهش زمان ترخیص کالا از ۱۰ ماه به ۸ روز خبر داد و افزود: «بالغ بر سه هزار بنگاه آسیب‌دیده به بانک‌ها معرفی شده و حدود ۸۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات سرمایه در گردش برای حفظ اشتغال تخصیص یافته است.» وزیر اقتصاد تأکید کرد: «بنا بر آخرین آمار، موفق شده‌ایم از بیکاری حدود ۶۰۰ هزار نفر جلوگیری کنیم.»

◀ منابع فلسطینی بامداد امروز از حملات جانیتکارانه رژیم صهیونی به مناطق مسکونی در جنوب و مرکز نوار غزه خبر دادند. شبکه المیادین گزارش داد خودروهای نظامی رژیم در شرق شهر خان‌یونس آتش گشودند و به سمت چادرهای آوارگان در شرق شهر حمد واقع در شمال غربی خان‌یونس تیراندازی کردند. همچنین اردوگاه‌های النصیرات و البریج در مرکز نوار غزه هدف آتش خودروهای زرهی اشغالگران قرار گرفتند. این حملات در ادامه نقض مستمر آتش‌بس و جنایات رژیم صهیونی علیه غیرنظامیان فلسطینی صورت می‌گیرد.

◀ نظرسنجی جدید رویترز نشان می‌دهد حمایت آمریکایی‌ها از جنگ با ایران به پایین‌ترین سطح از آغاز درگیری رسیده و تنها ۳۱ درصد از این اقدام نظامی حمایت می‌کنند. این رقم در مارس ۳۷ درصد بود. محبوبیت ترامپ نیز برای دومین نظرسنجی متوالی در ۳۳ درصد باقی مانده که پایین‌ترین سطح در هر دو دوره ریاست‌جمهوری اوست. همچنین ۸۳ درصد آمریکایی‌ها معتقدند جنگ برای مدت طولانی ادامه خواهد یافت. این نظرسنجی نشان می‌دهد قیمت بنزین بیش از یک دلار نسبت به قبل از جنگ افزایش یافته و فشار بر جمهوری‌خواهان در آستانه انتخابات میان‌دوره‌ای افزایش یافته است.

◀ رژیم تروریستی آمریکا پس از ناکامی در میدان جنگ علیه ایران، چندین نهاد، فرد و کشتی را تحریم کرد. این رژیم اعلام کرد مقامات نظامی ایران و شبکه‌های مرتبط با خرید سلاح و جمع‌آوری اطلاعات را هدف قرار داده است. در بیانیه رژیم ادعا شده واشنگتن شرکت‌های حمل‌ونقل و واسطه‌های انتقال نفت ایران در امارات، چین، سنگاپور و اروپا را نیز تحریم می‌کند.